

Teresa Łuczka

Godziny konsultacji:
12 – 13.30 poniedziałek
15 – 16 wtorek
p. 306 Strzelecka

T. Łuczka „Kapitał obcy w małym i średnim przedsiębiorstwie. Wybrane aspekty mikro i makroekonomii”

WYKŁAD 1 (26.02)

Przedmiotem nauki finansów jest ruch pieniądza, czyli:

1. Jego tworzenie, czyli kreacja w systemie bankowym
 2. Krążenie, czyli cyrkulacja między różnymi jednostkami gospodarującymi (gospodarczymi) i ich grupami
 3. Kumulowanie się w postaci oszczędności i rezerw pieniężnych
-

Analiza ruchów pieniądza nie ogranicza się wyłącznie do zjawisk pieniężnych, ale prowadzi się ją na tle i w związku z przebiegiem zjawisk w tzw. rzeczowej i realnej sferze gospodarowania, a więc na tle produkcji, wielkości spożycia (indywidualnego/zbiorowego), inwestycji, wymiany z zagranicą. Mierzenie nakładów i efektów np. produkcji albo sprzedaży jest jednym ze sposobów prezentacji/obliczeń zjawisk ekonomicznych i zjawiska te mogą mieć odniesienie do:

- przeszłości (księgowość i statystyka finansowa)
- przyszłości (planowanie finansowe i prognozy)

Finanse możemy rozpatrywać ze względu na:

A) przedmiotem

- transakcje: akt kupna/sprzedaży
- transfery:
 - ◆ cła, podatki – nie wiążą się z żadnymi świadczeniami, a raczej są obowiązkiem
 - ◆ ubezpieczenia – te wiążą się ze świadczeniami w określonych warunkach (np. emerytura powyżej 65 lat)
- pożyczki: powodują ruch pieniądza (czyli czasowe przekazanie siły nabywczej) związany z określonymi warunkami i ceną

B) instytucje

C) instrumenty

WYKŁAD 2,3 (11.03, 18.03)

1. Finanse ludności (inaczej gospodarstw domowych)
 2. Finanse przedsiębiorstw
 3. Finanse banków i instytucji kredytowych
 4. Finanse ubezpieczeń
 5. Finanse publiczne
-

1. Finanse ludności (inaczej gospodarstw domowych) – obejmują przychody z wynagrodzeń za: pracę, transfery (dochody właścicieli akcji, obligacji, emerytury, renty), przychody z kredytów
 2. Finanse przedsiębiorstw – mają znaczenie z punktu widzenia przedsiębiorstwa, mają też znaczenie z ogólnego punktu widzenia, bo powstaje PNB (produkt narodowy brutto). Powstają w wyniku sprzedaży przychody pieniężne, które przez podział i dystrybucję zasilają inne podmioty gospodarcze w przychody
 3. Finanse banków i instytucji kredytowych – obejmują operacje pieniężne z jednostkami sektora publicznego i innymi bankami, operacje kredytowe, rozliczeniowe (np. depozyty, przelewy). Przychodami są odsetki i prowizje.
 4. Finanse ubezpieczeń – obejmują gromadzenie i podział zasobów pieniężnych przez instytucje ubezpieczeniowe (za wyjątkiem ZUS, który należy do sektora publicznego)
 5. Finanse publiczne – finanse państwa i samorządów terytorialnych: transfery (podatki, opłaty, grzywny, dochody z przedsiębiorstw państwowych, pożyczki państwowe)
-

ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA DECYZJI FINANSOWYCH (głównie przedsiębiorstw, ale oczywiście nie tylko)

<rysunek z płatkami>

1. Koniunktura gospodarcza
2. Inflacja
3. Polityka fiskalna państwa
4. Polityka monetarna
5. Interwencjonizm państwowy

1. Koniunktura gospodarcza – czyli wahania cykliczne gospodarki, które mają wpływ na wartość parametrów makro- i mikroekonomicznych. Np. W czasie ożywienia i boomu zmniejsza się ryzyko gospodarowania, rosną zyski (większa sprzedaż), następują ograniczenia w dostępie do kredytu bankowego (bank centralny prowadzi politykę trudnego i drogiego pieniądza), rośnie gwałtownie wielkość kredytu handlowego. Wahania koniunkturalne zachodzą odmiennie (niejednakowo) w poszczególnych branżach. Są mniejsze w towarach codziennego użytku, a silniejsze w dobrach trwałego użytku, inwestycyjnych, przemyśle motoryzacyjnym, maszynowym, elektrotechnicznym (może nawet dojść do ograniczenia popytu restytucyjnego) Podstawowym problemem podmiotów jest utrzymanie płynności finansowej (zdolności płatniczej)
2. Inflacja – jest to zjawisko, które znajduje odbicie we wzroście poziomu cen, ma bezpośredni wpływ na poziom odsetek kredytów, zagraża deprecjacji realnej wielkości kapitału własnego, należności (tego, co kontrahenci są nam winni) i zasobów pieniężnych. Paradoksalnie może ujawnić się wzrostem popytu na produkty przedsiębiorstwa (kiedy klienci będą starali się uciec od pieniądza krajowego a więc przed utratą wartości pieniądza; zwłaszcza gdy stopa procentowa nie pokrywa strat z tytułu)

Stagflacja = stagnacja + inflacja

Najtrudniejsza sytuacja jest w okresie, kiedy recesja i kryzys łączą się z inflacją i w gospodarce panuje zastój.

3. Polityka fiskalna państwa – decyduje bezpośrednio o sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, bo przejmuje część przychodów przedsiębiorstwa. W związku z tym istotna jest znajomość systemu podatkowego i planowanych zmian (polski system jest: skomplikowany, niejasny, restrykcyjny) Znajomość polityki budżetowej w zakresie równoważenia dochodów i wydatków budżetu.

Jeśli panuje wysoki deficyt, to:

- Wzrost obciążeń podatkowych
- Wzmoczona emisja obligacji i bonów skarbowych o atrakcyjnym oprocentowaniu, równocześnie ograniczenie podaży pieniądza na inne cele, np. kredyty bankowe. Ma to wpływ na wzrost oprocentowania kredytów, a więc rosną koszty przedsiębiorstw
- Wydatki budżetowe wywołują określony popyt w różnych sferach konsumpcji, a w przypadku ograniczeń wydatków popyt ten spada, co rodzi konsekwencje dla przedsiębiorstw dostarczających dla sektora publicznego

4. Polityka monetarna – realizowana za pośrednictwem banku centralnego. Znajduje odbicie w regulowaniu podaży i ceny kredytu. W okresie ożywienia i boomu bank centralny prowadzi politykę trudnego i drogiego pieniądza (czyli rosną koszty kapitału obcego), natomiast po odwróceniu się trendu – łatwego i taniego, a więc obniża stopy (należy brać pod uwagę „ryzyko stopy procentowej”)
5. Interwencjonizm państwowy – instrumenty:
 - ulgi podatkowe (np. w podatku dochodowym) w przypadku podjęcia określonych przedsięwzięć)
 - subwencje, czyli dopłaty i poręczenia kredytów udzielanych przez banki na poszczególne cele
 - polityka celna, dotyczy finansowania operacji towarowych za granicą (np. dopłaty do eksportu)
 - wpływ na kursy walutowe, a więc kształtowanie kursów innych niż wynikałoby to z

równowagi płatniczej za granicą i zmiany siły nabywczej pieniądza krajowego (kursy wpływają na opłacalność operacji finansowych i towarowych za granicą)